

באמונתו צדיק

גליון 25
פרשת לך-לך

להלהיב הלבבות לאמונתו יתברך **יחיה**

אמונת עתך

מאמר מערכת

To learn from the history

לא כל קוראי העלון מבינים את המילים של הכותרת, הכל באשמת דור הפלגה. מאז שחטאו- ה' בלבב את שפתם, והמין האנושי מסתבך בקשיי ההבנה בגלל שינויי השפות בעולם.

אבל זה לא המסר היחיד שאנחנו צריכים לקחת אתנו מהסיפור של דור הפלגה...

רש"י והמדרשים אומרים לנו על הפסוק **"זָכֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דֹּר וָדֹר"** (דברים לב, ז) שמדובר על ארבעה דורות מסוימים שאנחנו צריכים להשקיע ללמוד דוקא מהם מסקנות כלפינו, ללמוד מה היו הטעויות שלהם, כדי להיזהר לא לחזור עליהן:

דור אנוש.

דור המבול.

דור הפלגה.

ואנשי סדום.

חשוב ללמוד על כל דור בנפרד, מה יש ללמוד ממנו מעבר ללימוד שאפשר לקבל מהדור האחר, מה הטעות והרשעה שהתחדשו דווקא בו. וכך נזכה בס"ד להפנים את המסרים שהקב"ה מצפה מאיתנו, ונתרחק מהשיבושים והרעיונות הקלוקלים של הדורות ההם.

נשאל את עצמנו למשל, מה ההבדל בין הע"ז של דור אנוש, לדור הפלגה? מה ההבדל בין הגזל של דור המבול, לאנשי סדום?

דור אנוש, "אז הוחל לקרוא בשם ה'", הם פשעו! עבדו ע"ז- נכון שהם היו בטוחים שהקב"ה רוצה במה שהם עושים, וחשבו שה' רוצה שידבקו במשרתיו. הם בהחלט לא באו מתוך מטרה להכעיס את בורא העולם. אך בכל זאת היתה זו עבודה זרה. "כדי להשיג רצון הבורא, בדעתם הרעה" (הרמב"ם הלכות ע"ז א, ב) בשלב מאוחר הם חשבו שהקב"ה נתן למשרתיו יכולת להושיע. אך הם מעולם לא העלו על דעתם שניתן לעקוף את רצון ה', לבטל את הגזירות שהוא גוזר, ובכל זאת זה היה עיקר עבודה זרה, שעליה כתוב שהקב"ה קראם אויבים ושונאים וצרים.

כשהם באו לפרוק את צרותיהם וכאבי ליבם אצל משרתי ה', היה להם ברור שהם לא יכולים להושיע אותם מבלעדי ה', אבל חשבו שה' מרוצה כשיוצרים קשר רגשי עם משרתיו או שפונים כלפיהם, ובמקרה החמור יותר- האמינו אפילו שה' נתן למשרתיו כוחות למשוך שפע לאחרים, או רשות לפעול להם ישועות....

משרתי ה' נהפכו עבורם לכתובת בפני עצמה שניתן לפנות לשם בעת הצורך... מקשיבים... מוחים את הדמעות... לא, כמובן שלא בלי הקב"ה, אבל לצידו...

וזה היה עיקר ע"ז...

בדור המבול (כמה מאות שנים אח"כ), היתה תוספת רשעה. חשבו שאפשר להסתדר בלי הקב"ה, לא הרגישו צורך לפנות אליו. **"אמרו לאל סור ממנו..."** 'מה אנחנו צריכים את ה'? אנחנו מסוגלים בכוחות עצמנו! לא תלויים בגשמים שלו- יש לנו נהרות ומעינות מצוינים משלנו, ואנחנו מסתדרים יופי! וגם מתקני התפלת מים משוכללים... הם ביטלו את תחושת הצורך בעזרה של ה'. (ע"פ סנהדרין קחא). התחושה שלהם היתה: "שה' ישאר למעלה, ואנחנו נסתדר פה למטה"

דור הפלגה. מה ההבדל בין הע"ז של דור אנוש (שהמשיכה בדור המבול) לע"ז של דור הפלגה?

בדור אנוש הם הרשיעו בצורה של **"הוֹחַל לְקַרְא בְּשֵׁם ה'"** הם חיללו את הקריאה בשם ה', עשו אותה חולין! הם פנו לכוחות אחרים, העזו לחשוב שה' רוצה שיפנו למשרתיו, ובהמשך- הרשיעו לחשוב שה' נתן כוחות למשרתיו להושיע.

למרות שמדובר ברשעה עצומה, דור הפלגה הצליחו לשכלל את הרשעות עוד יותר! **"וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם"**

בדור אנוש הם פשעו מאד, אבל הם היו בטוחים שהם עושים את רצון ה'. לעומתם- דור הפלגה הגדילו את החוצפה, ומה שהם חיפשו באופן מוצהר היה- נעשה **לנו** שם. הם בכלל לא ניסו לעשות מה שה' מצפה מהם, הם במפורש באו להתנהג נגדו!!!

חז"ל הקדושים במדרש תנחומא (בוכר) פרשת נח אות כח תארו את דור הפלגה. "אמר ר' שמעון בן יוחאי: נטלו ע"ז ונתנוהו בראש המגדל, אמרו- אם גוזר הקב"ה עלינו גזירות, יהיה כנגדו ומעכבו" הם הרגישו שלפעמים הגזירות שה' גוזר הן לא טובה, שלפעמים צריך לבטל אותן בכל מחיר. בשביל זה הם חיפשו מי שיעזרו להם מולו, שירחמו עליהם כשה' יכעס. ודמיינו שיש מי שיש לו את הכוח לבטל את הגזירות של ה'.

הם האמינו ברשעותם שהקב"ה מסר את ההנהגה והשליטה, (או חלקים מההנהגה והשליטה) למישהו אחר. העזו להאמין שיש מישהו שיכול לגבור על ה', מישהו שיצליח לבטל גזירות שה' יגזור.

התעוזה שלהם להאמין שהם באמת מצאו את מי שיוכל לפתור להם את ה'בעיות' שה' שלח, התעוזה להאמין שיש מי שבאמת יכול לבטל משהו שה' גזר, להרגיש שיש לי את הצרה בחיים שלי, שה' שלח, ומצאתי מישהו -אחר, שאפנה אליו להתחנן

המשך בעמוד הבא>

אמונת עתך - המשך

אז הוא יתן.

אך כל נסיון אחר להגיע לישועות, כל נסיון להגיע להחלטה אחרת ממה שה' החליט (מלבד השתדלות גשמית, שה' ברא את עולמו באופן שדברים רבים קורים רק לאחר השתדלות. הנושא הנדון כאן הוא לגבי השתדלות רוחנית) כל מיני דרכים שונות להשיג את מבוקשנו בכל מחיר... זה עלול להיות התנהגות של "לעקוף את ה'" - 'ה' החליט לא לתת לי, אבל אני מחפש משהו יותר רחמן - אולי הוא יסכים...' אנו צריכים להפנים עמוק- ה' הוא הכי רחמן, אין מי שמרחם עלינו יותר! והוא גם כל יכול! אז גם **אין טעם** לפנות למישהו אחר...

ומה עם אנשי סדום?

אנשי סדום מחקו את המושג של חסד. זה כבר לא סתם גזל מתוך ש'אני רוצה שיהיה לי', אלא הפכו את ההתנגדות לחסד- לאידיאל, לעיקרון. הרסו את כל סדרי המשפט, קלקלו את 'עולם חסד יבנה'. הם כבר לא בעטו רק בגזירות ספציפיות של ה', אלא התייחסו אליו באופן כללי כאילו לא מתנהג במשפט, וכאילו אינו טוב ומיטיב, וזו רשעות בפני עצמה.

חשבתי על רעיון להסבר. דור אנוש- חטאו בע"ז, אך עדיין חשבו שזה רצון ה'. (זה היה עיקר ע"ז! אבל סו"ס לא באו נגדו.)

דור המבול- העזו להרגיש שלא צריכים את ה'. התעלמו ממנו.

דור הפלגה- ניסו אפילו לשנות את ההחלטות של ה'.

אנשי סדום- התייחסו לה' כאילו רצונו להרע לבריותיו, כפרו בטובו.

וכנגד כל הרשעויות האלו, בא אברהם אבינו. קרא בשם ה' בצורה נכונה, לימד לרצות במה שהקב"ה רוצה, ומתוך כך להתפלל לקב"ה, ולימד שה' אוהב צדקה ומשפט, ושעלינו ללכת בדרכי ה' ולעשות צדקה ומשפט כי כך הקב"ה רוצה.

שפה לנאמנים

מכתבים למערכת

שהוא כרגע, ולא בתור חלק ממהלך שמוביל לתכלית אחרת. וכמה שנשקף על עצמנו שהוא טוב- לא באמת משנה את העובדה שזה לא נכון: המחלה כן רעה. ואם אתה מתייחס אליה כדבר טוב בפני עצמו, אתה מאמין שצורת ההתנהלות הזו צריכה להתקיים לעד, ומאמין חלילה שמה' מגיעים דברים רעים, כאילו ה' רוצה בהם כתכלית, ולא רק לתכלית הטבה לעתיד לבוא. מחשבה כזו סותרת את הייחוד.

וכמדומני שזו גם כוונתכם, ע"פ המהלך שהבאתם- בעולם הזה אנחנו כן צריכים לברך דיין האמת. כן להבין שיש פה דברים זהם רעים- רק מה? אנחנו זוכרים שה' הוא דיין אמת, שהכל מגיע מאיתו כדי להוביל לטוב, ובעוה"ב נברך על הכל הטוב והמיטיב, כשנראה איך הטוב השלם מתגלה. אבל הדברים היו צריכים להכתב בצורה יותר חדה.

יישר כחכם! המשיכו בס"ד להפיץ ברבים את אמונת ה' בטהרתה!

שלום חדד

אצלו לביטול הצרה' זו כבר רשעות שאין כדוגמתה.

אבל החוצפה העמוקה יותר- עצם תחושת הצורך, במישהו שיבטל את הגזירות של ה'- לעצום עיניים מול חסדי ה', ולחשוב שיש מי שמיטיב יותר ממנו... זו חוצפה הרבה יותר עמוקה. בעל החובת הלבבות מלמד אותנו "שהבורא יתברך מרחם על האדם יותר מכל מרחם!" ה' הוא רחמן! יותר מכל מרחם! הוא טוב! הוא מיטיב! הוא ברא את העולם **כדי** להיטיב לברואיו! אנחנו חייבים להחדיר את החוויה הזו כמה שיותר עמוק ללב! ה' מרחם! ה' הוא בעל הרחמים!

ולא רק זה: החובת הלבבות מדייק לנו:

"וכל רחמים וחמלה שיהיו מזולתו עלי, כולם הם מרחמי הקל וחמלתו, כמ"ש הכתוב: ונתן לך רחמים ורחמן והרבך." (ספר חובות הלבבות, שער הביטחון פרק ג)

אתה פוגש במהלך החיים ברחמים כלשהם? נפלא! רק שתדע שכל רחמים שאתה פוגש נובעים מתוך מקור הרחמים- הקב"ה! קל מלך מלא רחמים!!!

אם נפנים את החוויה הזו עמוק בלבנו, בכל תפיסת העולם שלנו- נייצר בתוכנו בסיס נפלא בעבודת ה'- ונברח כמטחוי קשת משרש הטעות של דור הפלגה! נבין שלא יתכן מישהו שירחם עלינו יותר מה', ובוודאי שלא נחפש מקורות חילופיים שירחמו עלינו במקומו.

כמובן שלא תמיד הרחמים הם גלויים, בגלות יש הרבה הסתר פנים בחיי הפרט ובחיי הכלל....

הקב"ה בהחלט מחכה לנו! הוא אוהב שאנחנו פונים אליו ומבקשים ממנו. אבל לא מתוך רצון 'להלחם' ברצון שלו, אנחנו לא מתלמידי דור הפלגה... אנחנו לא באים מתוך נסיון 'לעקוף' את ההחלטות של ה'. אלא מתוך הבנה שכך ה' יצר את העולם, באופן - שכדי להגיע לדברים מסוימים- נצטרך לבקש מה' ורק

לכבוד כותבי העלון הנפלא 'צדיק באמונתו יחיה'

אבקש להעיר על המאמר מבקש אמונה בשבוע שעבר,

כתבתם שההתייחסות לדברים רעים שקורים- צריכה להיות שמבינים שהדברים הרעים עתידים להתבטל, וכל מה שה' הביא אותם עלינו זה בשביל להוביל לטוב. כך מאמינים בייחוד ה' שכל ההנהגה שלו היא אחת, ולא מורכבת מחלק טוב וחלק רע.

אבל אם אדם מבין את ההוראה הזאת לא נכון- עלולה להיות לו גישה של להסביר לעצמי למה הצרה היא טובה בעצם. להסביר על כל דבר רע כמה שהוא טוב. וזה לא נכון. ה' לא מצפה שנחשבו על כל האסונות והצרות והמחלות שהם טובים. הם כן רעים. אנחנו לא אמורים להיות שקרנים ולשקר על עצמנו. הם כמובן מובילים לתכלית הטובה שה' מתכנן בשבילנו, אבל כרגע זה רע.

לשקר על עצמנו שהם טובים כרגע- זה לא רק שלא קשור לאמונת הייחוד, אלא להיפך- זה אפילו סותר אותה, כי בעצם זה גורם להתייחס למקרה הרע בתור דבר שעניינו נמדד לפי מה

מבקש אמונה

אחדות רצונות והנהגות ה'

רצונות שונים, בהנהגות ה' הדבר בולט יותר, אנו רואים שלפעמים ה' מרחם לפניו משורת הדין ולפעמים הוא עושה משפט, לפעמים הוא מתנהג במידת אהבה ולפעמים במידת הצדק, לפעמים במידת החסד ולפעמים במידת הדין. בכל פעם אנו מזהים הנהגה אחרת, רצון שונה. כביכול אנו עלולים לחשוב שיש לה' הרבה רצונות, ובכל פעם הוא מתנהג לפי הרצון שבחר עכשיו. בלבול זה יכול להגיע גם ביחס למה שה' רוצה מברואיו. הוא רוצה שהם יעשו

סיכום מגלייונות קודמים: למדנו להבין שמצות אחדות ה', מלבד המצוה ליידח את מציאותו ולדעת שהוא אחד ולא שניים, מלבד המצוה להעמיק בעומק הענין בהבנה שלנו מהי אחדות המציאות, שמציאותו של ה' היא אחת במהותה, אחת לא רק משום שאין עוד אחד כמוהו, אלא מציאותו היא אחת מצד כי לא יתכן אפשרות לקיום עוד מציאות כמוהו או שוות ערך לו.

העמקנו גם בחלק השני של מצות אחדות ה', והוא החלק של אחדות בהנהגה ובשליטה. ביררנו שעד כמה שיש מקום לטועה לטעות כביכול יתכן עוד שליטה בעולם למישהו אחר מלבד ה' יתעלה, כביכול ישנם כוחות רוחניים או גשמיים או טבעיים שמשפיעים על קיום הבריאה. אע"פ שאנו מבינים שאין זה נכון, ואנו מבינים שהכוח של כל הכוחות הוא מונחג ישירות על ידי הבורא בכבודו ובעצמו, הוא הנותן להם את הכוח, והם קיימים אך ורק מכוח מה שהוא נתן להם קיום, עדיין זה מסתיר לנו את האחדות המלאה של ה', כיון שאחדות ה' מחייבת את זה שלא יתכן עוד אפשרות אחרת. ובאמת לא יתכן עוד אפשרות אחרת, אבל צריך להיות צועק מעצמו, זה צריך להיות חי מוחשי וברור כל כך, שלא יתן פתחון פה לומר אחרת, והעובדה הזאת נעלמת.

אכן כן. לעולם הבא כולם יכירו באחדות ה', כולם יבינו שאכן ה' אחד ושמו אחד, לכן אין זה מהוה סתירה לאחדות ה' האמיתית שהיא הייתה תהיה וקיימת גם היום, אבל עד כמה שהיא לא צועקת יש כאן עדיין חיסרון.

כמו שביארנו, החיסרון הזה נובע, כיון שהקב"ה נתן לנו את העבודה לגלות את ייחודו, להתחזק באמונת הייחוד, להעמיק חקר במצוה של אחדות ה', ללמוד ולהבין שמציאותו היא אחת ושליטתו היא אחת. הכרחנו מזה שכיון שאנו מבינים שלעתידי לבוא אכן באמת יתגלה שאין שליטה ואין כוח לשום דבר מלבד ה' יתעלה, זה מוכיח לנו על כך שאחדותו היא אחדות אמיתית, והיא המצוה שלנו כאן היום בעולם הזה, להבין ולהתחזק בידיעה הזאת, להכריז עליה כל יום ויום, ה' אחד אין עוד כוח לאף אחד אחר.

העמקנו חקר בידיעה זו, בהבנה שגם כוחות הרע שנמצאים בבריאה, אין להם קיום אמיתי אלא לצורך מה שה' ראה לנכון שיהיה כאן בעולם הזה לצורך העבודה והבחירה, ולעתידי לבוא נגלה איך אכן הכל הוביל לטוב, למטרה אחת, או אז תתגלה אחדות ה' באופן המלא שלה. אבל כבר היום אנו מתחזקים בידיעה הזאת שכיש רע אין זה סותר למצות אחדות ה', כי ה' הוא דיין אמת והוא עושה את הנכון והאמיתי לצורך מה שצריך להיות כדי שלבסוף תתגלה אחדותו של ה' בצורה הכי ברורה חזקה וקיימת.

הנהגות ורצונות ה' בעולם הזה רבים הם

מכאן אנו מגיעים למסקנה, שלייחס לה' הנהגות שונות רצונות שונים, ומטרות אחרות, כל זה מהוה גם כן סתירה לאחדות ה'. את מהותו ועצמותו של ה' אין דרך לבן אנוש להשיג, אין דרך לאף נברא לקלוט את מהות הבורא שלו. יציר נברא תמיד יהיה רחוק מהבנה מהו אותו כוח שבראו. לכן אין אנו יכולים להבין על מהות ועצמות ה' דבר וחצי דבר. מה יש ביכולתנו לקלוט, ולתפוס? מה שה' גילה לנו מהם רצונותיו. מה הוא רוצה ומה התכלית של כל מה שברא. דוגמא פשוטה: אנו יודעים ומבינים שה' רצה לברוא אותנו, עובדה, הרי אנו קיימים, זאת אומרת שיש רצון לה' לברוא אותנו, אנו אף יכולים להבין מדוע הוא רצה לברוא אותנו כדי להיטיב לנו, וסדר ההטבה הוא ע"י שנעבוד אותו לכבודו, כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו.

כאשר אנו רואים שה' ברא את ראובן ואת שמעון, ולהבדיל את הפרה והחמור, את הדולפין והג'ירפה, וגם את ערפאת... סימן שיש לו מטרה בפרה ויש לו מטרה בחמור, יש לו מטרה בראובן ויש לו מטרה בשמעון. וכך זה בכל מה שאנו ולומדים מתוך מה שה' עשה או עושה, אנו מבינים שאלו הם רצונותיו של ה'.

וכאן מונחת הנקודה שחייבים לשים לב עליה, ה' רוצה את ראובן והוא רוצה גם את שמעון, בהרבה מקרים זה נראה לנו כמו שני

רעה אמונה

אברהם אבינו השיב מעוון, ולזה ייחס לו שכר כולם

עשרה דורות מאדם עד נח להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול עשרה דורות מנח עד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם וקבל עליו שכר כולם.

(אבות ה, ב)

ואמר שהיתה כונת התועלת בסיפור הדורות, להודיע כמה ארך אפים לפניו, ר"ל כמה אריכות אפים לפניו, להמתין לבני אדם או לדורותיהם אם ישובו קודם שיענישם בכליון חרוץ, שהרי כל הדורות היו מכעיסין לפניו עד שהביא עליהם את מי המבול. וז"ש שכל הדורות פירשו מאנוש ואילך כמו שביארנו בתחילת המסכת והמתין להם מלכלותם לגמרי עד המבול שהיה בזמנו של נח. עשרה דורות מנח ועד אברהם ואמר אח"כ שהיתה כונת הספור בהודעת מנין הדורות להודיע ג"כ כמה אריכות אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסים ובאים מלבד יחידים שהיו כגון שם ועבר וסיעותיהם והמתין להם עד שבא אברהם וקבל שכר כולם כלומר שדרש להם וקראם לעבודת ה' והשיבם מעון ולזה ייחס לו שכר כולם כאלו הוא כולם. כלומר שהכל יתייחס אליו ובו נתלה הכל וקבל שכר מאת בוראו כראוי לו.

(מאירי שם)

מבקש אמונה - המשך

נוזלי? אתה רוצה מפה אדומה או צלחת לבנה? אתה רוצה להתרוצץ לסדר הכל או שאתה רוצה להתישב על הכסא במנוחה???

אבל כל אחד מבין שבאמת יש לאדם הזה רצון אחד - לאכול להשביע את רעבונו.

והרצון האחד הזה כולל הרבה פרטים כדי להתבצע.

הקב"ה יש לו רצון אחד. יש לו תכלית אחת שבשביילה הכל.

וכל מה שאנו רואים הרבה הנהגות שונות - זה בסך הכל פרטים שונים שבהם הרצון הזה מתבטא בעולם שלנו.

דרך אמונה בחרתי

- א. מהות ועצמות ה' אינה נתפסת ואינה מושגת. הדבר היחיד אותו אנו יכולים לתפוס, הם רצונותיו והנהגותיו, בהם הוא פועל ומנהיג את הבריאה והנבראים.
- ב. הנהגות רבות ישנם בהם הקב"ה מתנהג עם הבראה, רצונות שונים יש לקב"ה מהבראה והנבראים, אבל לכולם מטרה אחת.
- ג. כאן בעולם הזה, שמו המפורש של ה' נעלם, ואין מזכירים אותו, אלא כל מקום בו שמו של ה' נכתב ביו"ד ה", אנו קוראים זאת באל"ף דל"ת.
- ד. לעתיד לבוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, וגם שמו של ה' יהיה נקרא ביו"ד ה".
- ה. לעתיד לבוא יתגלה איך כל אותם הנהגות ורצונות ה', יש להם מטרה אחת ותכלית אחת, ובמהותם אין אותם רצונות והנהגות שונים ונפרדים זה מזה, אלא הם עם תכלית ומטרה אחת, ומובילים לדבר אחד.
- ו. מצוה עלינו לייחד את שמו כאן בעולם הזה, להבין ולהתחזק בידיעה הזו, שאין לקב"ה רצונות והנהגות שונים, אלא כולם מטרה אחת, מובילים לתכלית אחת.

כל מצוותיך אמונה

מצות אחדות השם

אחדות במציאות

לט. הידיעה והאמונה שה' אחד במציאותו כוללת כמה משמעויות, שהן כקומות זו על גבי זו.

מ. המשמעות הפשוטה של המושג 'אחד', היא שה' יתברך הוא רק מציאות אחת, ואין עוד מציאות כמוהו. כלומר, שהקב"ה הוא 'אחד' ולא שנים, ולא יותר משנים¹.

מא. עוד כלול בידיעת אחדות מציאות ה', שמציאות ה' אינה נספרת כלל, בשונה מכל 'אחד' שיש לו שני, והוא הראשון מתוכם. ה' יתברך אינו ראשון שיש אחריו שני, אלא ה' הוא אחד, שאין עוד אחד כמוהו, לא בשוה לו, ולא כשני לז'.

1. רמב"ם יסודי התורה א, ז.

2. תיקוני זהר יז, א פתח אליהו. רמב"ם שם.

עכשיו כך ובהמשך כך, לפעמים כך ולפעמים דבר אחר.

יש לקב"ה הרבה הנהגות ורצונות שונים. ועלול להראות לכאורה שזה מהווה סתירה למהות אחדות ה', כי אחדות ה' מחייבת שרצונו הוא אחד. מטרה אחת, תכלית אחת, כוונה אחת. ואם כך: איך נבין את כל הרצונות וההנהגות?

תכלית אחת לכל הרצונות וההנהגות

כדי לבאר דברים אלו, נחזור לדברי הגמ' בהם עסקנו בשבועות האחרונים, הגמ' בפסחים (ג, א) שאלה על הפסוק בזכריה (ד, ט) 'והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד', אטו האידנא לאו אחד הוא? עמדנו על תירוץ הגמרא באריכות. כעת נעבור לחלק השני של הפסוק לשאלת הגמ' ולתירוץ, הפסוק מלמד אותנו גם על הקב"ה ש'הוא' יהיה אחד, וגם שמו יהיה אחד, שואלת הגמ' אטו האידנא לאו שמו אחד? האם היום אין שמו אחד? צריכים להבין את קושיית הגמ', ישנם שמות רבים בהם אנו מכנים את הקב"ה. שם הו"ה שם אלקים, ישנם שבעה שמות שאינם נמחקים (רמב"ם יסודי התורה ג, ב), ועוד כינויים רבים בהם אנו מכנים את הקב"ה, מה הגמ' שואלת האם היום אין שמו אחד, אין לו באמת שם אחד יש לו שמות רבים.

ביאור הדברים כי באמת כל השמות הללו באים לתאר דבר אחד - את הקב"ה. את אותו האחד שהוא היה הוה ויהיה, כל השמות הללו מתארים אותו, בסופו של דבר הכל מתאר את שמו יתעלה של הקב"ה, את שמו העיקרי של ה' שהוא הו"ה. זה הגמ' שואלת אטו האידנא לאו שמו אחד, יש הרבה שמות והרבה דרכים לתאר את הקב"ה אבל הם מתארים שם אחד דבר אחד מציאות אחת, הרי ששמו אחד גם היום.

מתרצת הגמ': אמר רב נחמן בר יצחק, לא כעולם הזה העולם הבא. העולם הזה, נכתב ביו"ד ה" ונקרא באל"ף דל"ת, אבל לעולם הבא כולו אחד, נקרא ביו"ד ה", ונכתב ביו"ד ה"י.

כל שמות הבורא מתארים דבר אחד, את שמו העיקרי של ה'. אכן שם ה' העיקרי שהוא שם הו"ה, אינו נקרא בעולם הזה, אין מזכירים את השם המפורש כאן בעולם הזה, כיון שהוא אכן נעלם, אינו נגלה דיו, כאן בעולם הזה נראה לנו שכביכול ישנם שמות רבים לקב"ה, הנהגות רבים רצונות שונים, אין נגלה על בוריו המושג הזה שהכל מתאר רצון אחד, מטרת אחת, תכלית אחת.

את התשובה הבנו, כשאנו רואים שלקב"ה רצונות שונים והנהגות רבות, אינם באמת הנהגות שונות שאין כל קשר ביניהם. הכל הכל הוא באמת רצון אחד עם תכלית אחת, זה לא רצונות סותרים ולא רצונות נפרדים שאין ביניהם שייכות וקשר, הכל הם באמת רצון אחד, כי כולם מטרתם אחת, כל הנהגות והרצונות של הקב"ה כאן בעולם הזה, יש להם מטרה אחת ותכלית אחת.

וזהו גופא המצוה שלנו לייחד את השמות של הקב"ה, להבין שכל אותם רצונות וכל אותם הנהגות שונים בהם אנו מזהים את פעולותיו ורצונותיו של ה', יש להם מטרה אחת מכוונים אל תכלית אחת, שהיא תגלה לעתיד לבוא. בו והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

ארוחת ערב כמשל

ננסה להמחיש את הדברים בהסבר הקרוב לעולמנו.

כשבן אדם חוזר הביתה בצהריים. הוא רעב ורוצה לאכול לשובע. במבט שטחי נראה שיש לו הרבה רצונות שונים. הוא רוצה לסדר את השולחן ולהחזיר למקום את צנצנות הממרחים ושקיות האוכל שנשארו מההתארגנות החפזה של הכנת הסנדביצ'ים בבוקר, הוא רוצה לנגב את הכתם של השוק שנשארו שם, הוא רוצה לפרוש על השולחן את המפה עם המשבצות האדומות, הוא רוצה להניח על השולחן צלחת לבנה נקיה, הוא רוצה להכין לעצמו כף, הוא רוצה לפתוח את המקרר ולהוציא את הסיר של המרק, הוא רוצה להניח את הסיר על הכיריים, הוא רוצה לשבת על כסא ולהתחיל לאכול, ועוד ועוד ועוד...

נראה שיש לו כל כך הרבה רצונות שונים! אפילו רצונות סותרים! אתה רוצה לגשת למקרר הקר או לתנור החם? אתה רוצה שולחן יבש או מרק